

**NÁRODNÍ PROGRAM OCHRANY KRITICKÉ
INFRASTRUKTURY**

OBSAH

Část	Název	Stránka
I.	Úvod	3
II.	Obsah Národního programu ochrany kritické infrastruktury	3
	1) Zásady určování prvků kritické infrastruktury	4
	2) Legislativní úpravy	5
	3) Klíčoví nositelé úkolů	5
	4) Programy pro ochranu kritické infrastruktury v jednotlivých oblastech a podoblastech kritické infrastruktury	7
	5) Finanční zabezpečení	7
	6) Podpora výstupů a výsledků vědeckého rozvoje k ochraně kritické infrastruktury	7
	7) Vzdělávání v oblasti kritické infrastruktury	7
III.	Závěr	8

I. Úvod

Hlavním cílem Národního programu ochrany kritické infrastruktury je rozpracování obecných záměrů nastíněných v Komplexní strategii k řešení problematiky kritické infrastruktury (dále jen „Komplexní strategie“) do konkrétních kroků určených příslušným nositelům úkolů.

Obecně lze tyto úkoly shrnout do následujícího přehledu:

- a) určení významu fungování subjektů kritické infrastruktury,
- b) stanovení dopadů nefunkčnosti prvků kritické infrastruktury,
- c) analýzu ohrožení a určení způsobu jak zabránit nebo minimalizovat dopady nefungování některých prvků kritické infrastruktury,
- d) stanovení úkolů gestorům za řešení problematiky v jednotlivých odvětvích či subjektům kritické infrastruktury za řešení problémů vzniklých u prvků kritické infrastruktury,
- e) vypracování přehledu zákonných norem upravujících odpovědnost v oblasti ochrany kritické infrastruktury, tj. stávajících i chybějících,
- f) vypracování rozborů ekonomických dopadů na veřejné rozpočty.

I. Obsah Národního programu ochrany kritické infrastruktury

Samotný Národní program ochrany kritické infrastruktury zahrnuje tyto okruhy řešení problematiky kritické infrastruktury:

- 1) Stanovení zásad určování prvků kritické infrastruktury (odvětvová a průřezová kritéria týkající se kritické infrastruktury České republiky (dále jen „ČR“) a případně vybraných subjektů evropské kritické infrastruktury),
- 2) Provedení legislativních úprav ve vazbě na právní předpisy ČR v oblasti bezpečnosti (zákon o krizovém řízení a související právní předpisy) a závazné mezinárodní dokumenty, zejména EU,
- 3) Stanovení konkrétních nositelů úkolů se zřetelem na jejich stanovené působnosti,
- 4) Vypracování programů pro ochranu kritické infrastruktury pro jednotlivé oblasti a podoblasti kritické infrastruktury („resortní programy“),
  - a) zpracování analýz ohrožení celostátně významných prvků kritické infrastruktury, jako např. v energetice, dopravě a komunikacích a stanovení vzájemných vazeb a závislostí s cílem odkrýt a posílit zranitelná místa oblastí a prvků kritické infrastruktury,
  - b) provedení úprav metodik pro zpracování plánů v oblasti bezpečnosti (krizové plány, plány krizové připravenosti, plány bezpečnosti vlastníka/provozovatele prvků kritické infrastruktury apod.),
  - c) projednání otázek souvisejících se zabezpečením plánů kontinuity činnosti subjektů kritické infrastruktury s cílem zachovat minimální funkčnost subjektů kritické infrastruktury včetně stanovení hlavní a klíčové činnosti pro zajištění kontinuity fungování subjektů kritické infrastruktury,

- d) projednání možnosti úprav vnitřních předpisů, norem a standardů pro příslušné oblasti kritické infrastruktury z hlediska jejich dostatečnosti pro ochranu kritické infrastruktury,
- e) zabezpečení informování (vyrozumění) hlavních vlastníků/provozovatelů dodávajících a poskytujících relevantní zboží a služby v oblasti kritické infrastruktury,
- 5) Vytvoření podmínek pro financování opatření ochrany kritické infrastruktury, včetně projektů uplatňovaných v rámci programů EU¹,
- 6) Podpora výstupů a výsledků vědeckého rozvoje zaměřeného na ochranu prvků a systémů kritické infrastruktury,
- 7) Zajištění vzdělávání v oblasti ochrany kritické infrastruktury.

Z výše uvedeného přehledu vystupují zřetelně do popředí otázky související se zásadami určování prvků a systémů kritické infrastruktury, úkoly klíčových účastníků procesu, legislativa a financování ochrany kritické infrastruktury.

1) Zásady určování prvků kritické infrastruktury

Základní kritéria pro určení prvků kritické infrastruktury jsou jejich:

a. nenahraditelnost

Hlediskem **nenahraditelnosti** se rozumí skutečnost, že při narušení nebo zničení jsou nutné opravy, rekonstrukce nebo výstavba prvku nebo jeho části. Činnost nelze nahradit v krátkém období a do obnovy činnosti lze náhradu řešit pouze provizorně s tím, že bude významně ovlivněn život obyvatelstva a fungování veřejné správy. Bude omezeno nebo znemožněno naplňování některých základních potřeb (např. dodávky elektřiny, plynu, fungování komunikačních prostředků, služeb,...). Přitom může, ale nemusí být, vyhlášen krizový stav. Bude nutné vyhlásit regulační stupně, stavy nouze nebo omezení, která mohou dosáhnout celostátní úrovně.

b. nahraditelnost

Pod hlediskem **nahraditelnosti** se rozumí fakt, že při narušení nebo zničení jsou nutné opravy, rekonstrukce nebo výstavba prvku nebo jeho části. Jejich činnost lze však nahradit jiným subjektem nebo provizorním způsobem v dostačující úrovni a rozsahu.

Mezi další aspekty posuzování bude nutné zařadit **odvětvová a průřezová kritéria**, a to zejména s ohledem na určování a označování nadnárodních infrastruktur stanovených ve Směrnici Rady o určování a označování evropských kritických infrastruktur

---

¹ například 7. rámcový program, finanční plán „Prevence, připravenosti a zvládnání terorismu a ostatních bezpečnostních rizik na léta 2007-2013“, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 1717/2006 o zřízení nástroje stability

a o posouzení potřeby zvýšení jejich ochrany (dále jen „Směrnice o EKI“)². Tento pohled lze použít i pro stanovení národní kritické infrastruktury.

Průřezovými kritérii³ se rozumí soubor obecných hledisek pro posuzování závažnosti vlivu narušení nebo zničení prvku kritické infrastruktury s mezními hodnotami, která zahrnují:

- a) počet obětí (zranění osob a ztráty na životech),
- b) ekonomický dopad (hospodářské ztráty nebo zhoršení kvality výrobků či služeb, včetně případných dopadů na životní prostředí),
- c) dopad na veřejnost (dopad na důvěru veřejnosti, fyzické strádání a narušení každodenního života, včetně ztráty nezbytných služeb)

Odvětvovými kritérii se rozumí technické nebo provozní hodnoty k určování prvků kritické infrastruktury v konkrétních odvětvích kritické infrastruktury.

2) Legislativní úpravy

Návazně na platné „Metodické pokyny pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství ČR v EU“⁴ probíhá v současné době implementace Směrnice o EKI do právního řádu ČR. V souladu s legislativními pravidly bylo rozhodnuto, že problematika ochrany kritické infrastruktury bude zapracována do novely zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) ve znění pozdějších předpisů. K plnění tohoto úkolu byla ustavena pracovní skupina složená ze zástupců dotčených ústředních správních úřadů. Dle plánu legislativních úkolů Ministerstva vnitra na 2. pololetí 2009 by návrh novely krizového zákona měl být předložen do meziresortního připomínkového řízení v lednu 2010.

3) Klíčové nositelé úkolů

Klíčové nositelé úkolů problematiky kritické infrastruktury jsou současně realizátory programu ochrany kritické infrastruktury. Jsou to především:

- a. Vláda ČR,
- b. Ministerstvo vnitra,
- c. ministerstva a ústřední správní úřady, v jejichž gesci jsou jednotlivé oblasti kritické infrastruktury,
- d. subjekty kritické infrastruktury.

a. Vláda ČR schválí relevantní průřezová a odvětvová kritéria pro určování prostředků, systémů a jejich prvků v oblasti kritické infrastruktury a po jejich určení odsouhlasí navržené subjekty na území ČR včetně subjektů evropské kritické infrastruktury.

² č.j. 2008/114/ES ze dne 8. prosince 2008 - Směrnice Rady o určování a označování evropských kritických infrastruktur a o posouzení potřeby zvýšení jejich ochrany

³ č.j. 2008/114/ES ze dne 8. prosince 2008 - Směrnice Rady o určování a označování evropských kritických infrastruktur a o posouzení potřeby zvýšení jejich ochrany, čl. 3, odst. 2, písm. a) b) c),

⁴ viz příloha k usnesení vlády č. 1304 ze dne 12. října 2005

V případě narušení kritické infrastruktury využívá platných nástrojů krizového řízení.

b. Ministerstvo vnitra koordinuje řešení problematiky kritické infrastruktury, a to v součinnosti s ostatními ústředními správními úřady dle stanovených rolí gestorů a spolugestorů v dané oblasti kritické infrastruktury, a to jak v rámci ČR, tak i do zahraničí.

Ve spolupráci s těmito gestory a spolugestory předkládá vládě ke schválení průřezová kritéria a odvětvová kritéria.

Současně Ministerstvo vnitra předkládá vládě návrhy oblastí, podoblastí, subjektů a prvků kritické infrastruktury a evropské kritické infrastruktury.

Plní úkoly vyplývající z členství ČR v Evropské unii, zabezpečuje mezinárodní výměnu informací v této oblasti, plní funkci kontaktního místa ČR v rámci evropské kritické infrastruktury a podává Evropské komisi zprávy o plnění úkolů vyplývajících z právních předpisů Evropské unie v této oblasti.

c. Ministerstva a jiné ústřední správní úřady poskytují Ministerstvu vnitra potřebné informace a součinnost k zajištění jeho koordinační role v oblasti kritické infrastruktury. Zároveň zpracovávají návrhy odvětvových kritérií v rámci své působnosti.

Zabezpečují zpracování programů ochrany kritické infrastruktury v příslušné oblasti a podoblasti kritické infrastruktury a relevantní komunikaci se styčnými bezpečnostními pracovníky vlastníků/provozovatelů národní kritické infrastruktury a evropské kritické infrastruktury.

Budou navrhovat subjekty a prvky kritické infrastruktury ČR a evropské kritické infrastruktury a budou je předkládat Ministerstvu vnitra. K tomu budou od právnických a podnikajících fyzických osob vyžadovat nezbytné informace, včetně údajů, u kterých je nutné zachovat mlčenlivost z důvodu ochrany průmyslového vlastnictví, bezpečnosti nebo obchodního tajemství a kdy požadované informace nelze získat jiným způsobem. Při navrhování subjektů a prvků kritické infrastruktury a evropské kritické infrastruktury budou uplatňovat průřezová a odvětvová kritéria.

d. Subjekty kritické infrastruktury v rámci příslušných programů budou zabezpečovat ochranu prvků kritické infrastruktury a zvyšovat jejich odolnost, například technickými zabezpečovacími prostředky, kybernetickou ochranou, fyzickou ochranou, režimovými a organizačními opatřeními a jejich vzájemnou kombinací.

Základním dokumentem ochrany kritické infrastruktury bude plán krizové připravenosti zpracovaný subjektem kritické infrastruktury.

Opatření, která jsou již uvedena v jiné existující plánovací, organizační nebo technické dokumentaci vedené subjektem kritické infrastruktury (například plány fyzické ochrany, vnitřní havarijní plány apod.) a která obsahově splňují požadavky plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury, budou bez dalšího považována za součást plánu krizové připravenosti.

Ten bude obsahovat zejména identifikaci prvků kritické infrastruktury, jejich ohrožení a bezpečnostní opatření přijatá na jejich ochranu. V případě jejich výběru za subjekt evropské kritické infrastruktury budou zabezpečovat povinnosti vyplývající z tohoto statutu, tj. zabezpečení disponibilního plánu bezpečnosti vlastníka/provozovatele nebo jeho ekvivalentu.

Pro komunikaci s gesčními ústředními správními úřady zajistí jmenování styčného bezpečnostního pracovníka, který poskytuje za subjekt kritické infrastruktury součinnost při plnění stanovených úkolů.

4) Programy pro ochranu kritické infrastruktury v jednotlivých oblastech a podoblastech kritické infrastruktury

Tato část Národního programu ochrany kritické infrastruktury představuje hloubkové řešení ochrany kritické infrastruktury s ohledem na konkrétní účastníky procesu. Prakticky zahrnuje zpracování materiálů, ze kterých vyplyne potřeba aktualizace nebo přijetí nových opatření zacílených na bezproblémový chod životně důležitých infrastruktur.

Tento krok v sobě skrývá jak horizontální tak i vertikální spolupráci zástupců veřejné správy a soukromého sektoru v celém spektru činností (technické, organizační, legislativní, výzkumné atd.), a to v souladu s přidělenými gesčními nebo spolugesčními působnostmi a kompetencemi.

5) Finanční zabezpečení

Bude realizováno především z disponibilních finančních zdrojů zainteresovaných subjektů kritické infrastruktury; finančních zdrojů EU, zejména v případě evropských kritických infrastruktur, a v nezbytném rozsahu z veřejných rozpočtů zejména v případě subjektů státem vlastněných a státem zřizovaných. V tomto kontextu je nezbytně nutné navrhnout a projednat příslušný postup týkající se možnosti financování posílení ochrany a odolnosti vybraného subjektu kritické infrastruktury, popřípadě evropské kritické infrastruktury.

6) Podpora výstupů a výsledků vědeckého rozvoje k ochraně kritické infrastruktury

Škála úkolů týkající se této oblasti souvisí s již nastaveným postupem týkajícím se konkrétního výzkumu, vývoje a inovací, které se dotýkají kritické infrastruktury a které se budou realizovat prostřednictvím průřezového programu „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu v letech 2010 až 2015“ BV II/1 – VZ schváleného vládou ČR usnesením č. 49 dne 12. ledna 2009 a „Programu bezpečnostního výzkum České republiky na období 2010-2015“ BV II/2 - VS schváleného vládou ČR usnesením č. 50 dne 12. ledna 2009.

Podrobný popis aktivit je předmětem části 4. - „Stanovení místa a úlohy výzkumu a vývoje v oblasti ochrany kritické infrastruktury“ - materiálu Komplexní strategie.

7) Vzdělávání v oblasti ochrany kritické infrastruktury

Vzdělávání a odborná příprava pracovníků, jejichž pracovní náplň zahrnuje výkon v oblasti civilní nouzové připravenosti a zvládání mimořádných událostí případně krizových situací,

vyžaduje rozšiřování a prohlubování jejich znalostí v oblastech, které představují nový rozměr a výzvu. To je právě obsahem a cílem ochrany kritické infrastruktury. Pro usnadnění realizace dalších kroků souvisejících s ochranou kritické infrastruktury budou do vzdělávání a odborné přípravy zahrnuti rovněž styční bezpečnostní pracovníci, a to vzhledem k horizontálnímu a vertikálnímu průřezovému charakteru kritické infrastruktury a nutnosti pokrýt všechny skupiny zúčastněných v procesu její ochrany. Tím bude zajištěn jeden z nástrojů mechanismu interní spolupráce v rámci ČR zahrnující nezbytnou úroveň kvalifikace těchto pracovníků, systém sdílení potřebných informací včetně posílení povědomí o vzájemné závislosti a propojenosti procesů v oblasti kritické infrastruktury.

Na základě navržené struktury vzdělávání pro oblast krizového řízení, která je podrobně uvedena v části 5. Komplexní strategie a v informaci o schválené Koncepci vzdělávání v oblasti krizového řízení, je žádoucí upravit stávající vzdělávací programy v souladu se současnými potřebami v oblasti připravenosti a zvládnání mimořádných událostí velkého rozsahu, případně krizových situací. Příslušné vzdělávací programy tak přispějí ke zkvalitnění civilní nouzové připravenosti a zajištění podmínek pro řešení a zvládnání mimořádných událostí velkého rozsahu nebo krizových situací.

Předmětem jednání v oblasti vzdělávání tak bude rozhodnutí o zvolení jedné z navrhovaných variant v rámci vzdělávacího procesu pro pracovníky v oblasti krizového řízení a styčné bezpečnostní pracovníky, které pokrývají vzdělávací moduly A – J, tj.

- a) přiřčení předmětné oblasti ochrany kritické infrastruktury do jednoho ze stávajících modulů nebo
- b) vytvoření zcela nového vzdělávacího modulu zabývajícího se ochranou kritické infrastruktury.

Výběr a následné rozpracování jedné z výše navrhovaných variant bude současně vyžadovat aktualizaci Koncepce vzdělávání v oblasti krizového řízení.

II. Závěr

Problematika řešení kritické infrastruktury je natolik složitá a vzájemně průřezově propojená napříč všemi odvětvími s velkým počtem zúčastněných ekonomických subjektů ČR a orgánů veřejné správy, že vyžaduje celou řadu technických, organizačních a dalších podpůrných prvků s odpovídajícím časovým prostorem nutným k jejich vyřešení. S obdobnými problémy se v této oblasti potýkají i další členské státy EU.

Podrobné rozpracování Národního programu ochrany kritické infrastruktury bude předmětem další činnosti odborné pracovní skupiny Výboru pro civilní nouzové plánování zřízené k řešení odborné problematiky základních funkcí státu za krizových situací a kritické infrastruktury.